

Ære og vanære

3. søndag i fasten, 23. marts 2014 i Gratiakirken og Martinskirken. LGJ
Salmer. #5 Se vi går op – 439 - 171v3-4 – 174 // 536 - 430 – 55 - 167v7

Johannes 8,42-51

Jesus sagde til dem: "Hvis Gud var jeres fader, ville I elske mig, for det er fra Gud, jeg er udgået og kommet. Jeg er ikke kommet af mig selv, men det er ham, der har udsendt mig. Hvorfor forstår I ikke, hvad jeg siger? Fordi I ikke kan høre mit ord. I har Djævelen til fader, og I er villige til at gøre, hvad jeres fader lyster. Han har været en morder fra begyndelsen, og han står ikke i sandheden, for der er ikke sandhed i ham. Når han farer med løgn, taler han ud fra sig selv; for løgner er han og fader til løgneren. Men jeg siger sandheden, derfor tror I mig ikke. Hvem af jer kan påvise nogen synd hos mig? Når jeg siger sandheden, hvorfor tror I mig da ikke? Den, der er af Gud, hører Guds ord; men I hører ikke, fordi I ikke er af Gud." Jøderne sagde til ham: "Har vi ikke ret i at sige, at du er en samaritaner og besat af en dæmon?" Jesus svarede: "Jeg er ikke besat af en dæmon, jeg ærer derimod min fader, men I vanærer mig. Jeg søger ikke min egen ære; der er en, der søger den, og han dømmes. Sandelig, sandelig siger jeg jer: Den, der holder fast ved mit ord, skal aldrig i evighed se døden."

I søndags hørte vi om tro og vantrø. En far bad: "Jeg tror, hjælp min vantrø!" (Markus 9). I dag handler evangeliet om ÆRE og VANÆRE. Jesus siger: "Jeg ærer ... min fader, men I vanærer mig."

1. Ære er afgørende for vores liv

Gyldendals ordbog forklarer: Ære er en moralsk kvalitet hos en person, der påkalder sig andre menneskers agtelse og respekt. Denne respekt kan forklares ved, at den pågældende person til fulde lever op til de uskrevne normer i den gruppe eller den subkultur, som han eller hun er del af. Personen selv føler sig pga. sin status, sine handlinger og sine moralske kvaliteter berettiget til at gøre krav på agtelse og respekt. Krænket eller mistet ære kan vanære personen, kaste skam over ham og måske også over hans hus og slægt. Den person, som har vanæret de andre får vanære og bliver måske udstødt.

Gud bekræfter i de 10 bud, hvor vigtigt "ære" er. Det første bud handler om ære: "Du må ikke have andre guder!". Gud giver ikke andre sin ære. Han er Skaber og Frelser! Også det 4. og 8. bud handler om ære: "Du skal ære din far og din mor!" og "Du må ikke sige falsk vidnesbyrd om din næste!". Vore forældre er dybt afhængige af den ære, de får fra deres børn. Ære i form af lydighed og kærlighed i barndommen, og nærhed og omsorg i alderdommen. Det ottende bud er givet for at vi må beskytte hinandens ære. Ikke vidne falsk, men tale godt om vor næste og optage alt i bedste mening.

Vi ved også af erfaring, hvor svært det er at bære på skyld og skam. Det kan udelukke os fra det gode selskab. Et grimt eksempel er "æresdrab". Enkelte gange har man jo hørt, at en datter i en muslimsk familie blev udstødt eller dræbt, fordi hun havde krænket familiens ære. Æresdrab finder også sted i rockermiljøer. Ja, selv hos sækulariserede danskere kan "æresdrab" være en mulig udvej, når man er på vej til at miste sin ære. Når mennesker rejser til udlandet for at begå selvmord på en klinik, handler det jo ofte om, at man ikke kan udholde lidelsen og fornedrelsen, som en sygdom kan påføre. Mange danskere mener, at det er i orden at tage sit eget liv, hvis man ikke længere kan leve et "værdigt liv". Da dør man med ære. Men dør man med ære, hvis man tager sit liv, før sygdommen og aldersvækkelsen går det af med os?

2. Jesus døde uden ære

Ind i denne sammenhæng hører vi Jesus sige. "Jeg ærer ... min fader, men I vanærer mig." Og hvordan endte han så selv sit liv? Var det ikke i dyb vanære? Var det ikke i stor smerte? Var det ikke i den dybeste ensomhed - udstødt af mennesker, svigtet af sine disciple og forladt af Gud. Hvorfor tog han ikke sit liv forinden? Eller hvorfor valgte han ikke et andet livsprojekt, som kunne give ham ære og værdighed? Hvad fik ham til at udholde denne smerte og lide vanære? - Det vil jeg svare på sidst i prædiken. Men lad os først lede efter svaret på, hvorfor Jesus blev vanæret af mennesker. Jøderne sagde jo: "Du er en samaritaner, besat af en dæmon!" Hvorfor? Hvis der var nogen, der fortjente ære, var det jo ham. Hvad kunne man sætte fingeren på? Johannes 8 giver svar, først med fortællingen om en kvinde, der havde mistet sin ære, og derefter med Jesu prædiken, hvor han viser tilhørerne dengang og os, at vi har mistet vores ære.

3. Kvinden, som har mistet sin ære

Evangelisten Johannes fortæller i kap. 8,1-11 om farisæere og skriftkloge kom til Jesus med en kvinde, de havde grebet på fersk gerning i hor. Og de havde sten med og var klar til at udføre æresdrab for Guds hellige lovs skyld og for at opretholde æren i deres jødiske samfund. Men det endte anderledes, end de havde plan-

lagt. Kvinden blev ikke fordømt og stenet. For Jesus sagde til mændene: *"Den, som er ren, kan kaste den første sten."* Og da gled den eneste sten efter den anden ud af deres næver. Og tavse gik de deres vej. Først de ældste. Og til sidst de yngste. For Jesus havde ramt dem. De må jo have indset, at de ikke var bedre end kvinden, og at de ikke havde mere ære end hun havde. Hun har mistet sin ære, men de havde også mistet deres ære. Og vi har mistet vores. Derfor blev der ikke noget "æres-drab". Alt bliver vendt på hovedet, når Jesus er hos os. Mændene fik ikke nogen sejr, men led nederlag.

Da de alle var gået, spurgte Jesus kvinden: *"Hvor blev de af? Var der ingen, der fordømte dig? Jeg fordømmer dig heller ikke."* Og hun svarede: *"Nej, Herre, ingen."* Da sagde Jesus: *"Jeg fordømmer dig heller ikke. Gå bort og synd ikke mere."* - Hvor er hendes ære blevet af? Og hvor er mændenes ære blevet af? Den ligger i frelsen. Frelsen i Jesus Kristus. Der er vores ære. - Tænk på evangeliet om Jesu fødsel. Tusindvis af engle sang: *Ære være Gud i det højeste og på jorden. Og i mennesker Guds velbehag.* - Hvorfor skulle Gud have denne ære? Og hvorfor havde Gud velbehag i mennesker? Fordi: *I dag er der født jer en frelser i Davids by, han er Kristus, Herren. Og det er tegnet I får, I skal finde et barn svøbt og liggende i en krybbe.* Han er vores ære. Har vi ham, da er alt vel, selv om meget i livet er slået i stykker.

4. Jesus viser os, at vi har mistet vores ære

Og i anden del af evangeliet taler Jesus i Jerusalem til jøderne – og til os. Han siger: *"I er nedenfra, jeg er ovenfra. Enhver, som gør synden er syndens træl. ... I er villige til at gøre, hvad jeres fader lyster. Han har været en morder fra begyndelsen, og han står ikke i sandheden."* De mener ikke, han har ret. Og de vanærer ham ved at kaldet ham for besat og samaritaner. Måske har de glemt det der skete med kvinden og stenene? Jesus fratog dem al deres falske ære overfor Gud. Og han sagde med tydelige ord, at han var fra evighed af – Guds Søn og sand Gud. Derfor vanærede de ham og forsøgte at få ham fjernet. Og til sidst korsfæstede de ham.

Vi visner og forgår. Men hvem vil indrømme det? Jesus kom ikke for at vi ved hjælp af Loven skulle genoprette vores værdighed og ære. Men han kom for at frelse os. Det skaber også i vores tid og kultur modstand. Ethvert religiøst og retskaffent menneske, som mener, at man kan, hvis man tager sig sammen, må jo protestere. Men de fortabte finder deres redning og glæde hos Jesus Kristus i hans ord. Men hvad skal Loven da hjælpe os med? Med det, som Jesus hjalp mændene med i Johannes 8,1-11, da mændene lod stenene falde ud af deres hænder. Det gør han også for os om søndagen, når vi rejser os af kirkebænken og lusker frem og knæler og siger: *"Jeg er et fattigt syndigt menneske"* *"Jeg har mange gange krænket dig med tanker, ord og gerninger og er uden undskyldning."* – Det er at indrømme, at vi har mistet al vores ære. Når du sådan rigtigt har forløbet dig – og dine nærmeste - forældre eller søskende eller ægtefælle - har set det, og du ikke har nogen undskyld, da ligner du jo en plukket høne uden fjer. Du ser ikke godt ud. Du skammer dig. Er det det, du mener, når du bekender dine synder for Gud sammen med dem, der kender dig? Jo, det er, hvad der ligger i ordene.

5. Alle æresbegreber vendes på hovedet i den kristne menighed

At være kristen kan beskrives sådan: Det er at være med i en klub – et fællesskab – en rokkerbande, hvor æresbegreberne er vendt helt på hovedet. Her er alle æreløse – uden ære – og de indrømmer det sådan i gennemsnit en gang om ugen, når der rigtig er fest i borgen, og når der skal drikkes vin! De siger det sammen til deres Herre, som er hos dem. For han har vist dem, at det er sådan. Det kan være hårdt. Men det var værst for ham. For han blev forrådt og udleveret til den mest vanærende død. Den nat tog han brød og vin og gav dem det og sagde: *"Det er mit legeme. Det er mit blod. Til syndernes forladelse."* Til liv og genoprettelse. - Derfor kan vi ikke leve i løggen, men må træde ud i lyset og indrømme – og lade os omfavne af Frelseren. - I en sådan menighed er der intet æresdrab – undtagen det, som allerede har fundet sted: Jesus, der blev ofret for os. Mens man i verdens klubber giver forrang til de vellykkede, unge og smukke, så er der hos Kristus frelse til alderdommen, usselheden, syge og handicappede. Det skal derimod omfavnes. Vi hører sammen. Skulle vi vende ryggen til ham fordi han korsfæstes i magtesløshed? Nej. Og skulle vi vende ryggen til dem, der ikke er noget i menneskers øjne? Nej. Lad os ære og takke Jesus Kristus fordi han redder os, som han reddede kvinden, der var grebet i ægteskabsbrud.

6. Derfor udholdt Jesus vanære: for at ære sin fader

Hvad var så grunden til at Jesus udholdt smerte og vanære? Han svarer: *Jeg ærer min fader!* Han ville give sin Fader ære. Og Faderens ære afhang og afhænger af, at hans skabning bliver frelst, frelst fra deres synder og skyld, frelst fra dommen. Derfor gik Jesus villigt ind i døden. Derfor påtog han sig vanære. Derfor blev han det Guds lam, der bærer verdens synd. Derfor. Verden tænker, at det er kristendommens undergang, hvis kristne samles om en korsfæstet mand. Men han det er vores redning. Tilgivelsen fra ham er vores ære. Amen.